09/06/2023

Αρχιμ. Ιάκωβος Κανάκης: Με αφορμή την αποτέφρωση, αναφορά στην ιερότητα του ανθρωπίνου σώματος

/ Γνώμες

Με αφορμή την αποτέφρωση, αναφορά στην ιερότητα του ανθρωπίνου σώματος

Του αρχιμ. Ιακώβου Κανάκη

Η σχέση ψυχής και σώματος αποτέλεσε και αποτελεί ένα ζήτημα προβληματισμού διαχρονικά. Από την μια μεριά υφίσταται η υποτίμηση του σώματος και η εξύψωση της ψυχής, ή το αντίθετο, ή ακόμα και η λατρεία του ενός εξ αυτών. Η φιλοσοφική σκέψη για αιώνες μιλούσε για φυλάκιση της ψυχής στο σώμα, αλλά και άλλες θεωρίες έχουν παρόμοιες προσεγγίσεις. Η Ορθόδοξη θεολογία μιλά για την ενότητα και την ιερότητα της ψυχής και του σώματος. Αναφέρει ότι είναι μεταξύ

τους αλληλένδετα και έχουν και τα δύο μεγάλη αξία.

Στην Γένεση διαβάζουμε για την δημιουργία του ανθρώπου ότι ο Θεός ενώ για όλα «είπε και εγένετο», στην περίπτωση της δημιουργία του ανθρώπου δεν «είπε», αλλά «έκανε», «έπλασε». Πράγματι, αυτήν την ανθρωπομορφική εικόνα χρησιμοποιεί ο συντάκτης του Ιερού Κειμένου για να περιγράψει την ιδιαίτερη μέριμνα περί της δημιουργίας και αξίας του ανθρώπου. Και αφού τον έπλασε, φύσηξε στα ρουθούνια του και του έδωσε πνοή. Κατά την πατερική διδασκαλία το φύσημα ήταν φίλημα. Δηλαδή τον «φύσηξε» σημαίνει τον «φίλησε». Όταν τον έπλασε τον ασπάστηκε γιατί τον θαύμασε, τον «καμάρωσε». Η δυνατότητα που έδωσε στο πλάσμα του ήταν μοναδική, αφού τον δημιούργησε αθάνατο.

Όμως στην συνέχεια έχουμε την Πτώση των πρώτων ανθρώπων, η οποία είχε και έχει ως αποτέλεσμα την θνητότητα και την φθορά. Ωστόσο, τόσο ο Χριστός αγάπησε την ανθρώπινη φύση, πού ενώ την είδε πεσμένη, φθαρμένη, αναζητά να την λάβει ο Ίδιος και έτσι έχουμε την Ενανθρώπησή Του. Λαμβάνει την ανθρώπινη φύση και δίνει εκ νέου την δυνατότητα της αθανασίας, της τελειότητας, της αγιότητας της φύσης αυτής. Με την Ανάσταση και την Ανάληψή Του την τοποθετεί στο υψηλότερο σημείο την φύση μας.

Έτσι, υφίσταται η δυνατότητα υπέρβασης της φθοράς για όποιον το θελήσει. Δεν μιλάμε για την ταλαιπωρία του σώματος και μόνο αυτό, αλλά μέσω της ασκητικής ζωής προσπαθούμε για την εκκοπή των παθών. Το σώμα το σέβομαι και το φροντίζω, το πάθος παλεύω να απομακρύνω, να θεραπεύσω.

Ο Θεός δεν δημιούργησε τον άνθρωπο και τον άφησε. Ούτε καν όταν το πλάσμα αρνήθηκε να εμπιστευτεί πλήρως τον Πλάστη του. Και τότε ακόμα ο Χριστός «ήθελε να είναι κάτι από αυτόν». Του έδωσε, με την προαναφερθείσα Ενανθρώπησή Του, την δυνατότητα θεώσεως της ψυχής και του σώματος και αυτό φαίνεται να πραγματοποιείται περίτρανα στην περίπτωση των ιερών λειψάνων των αγίων. Η αγιότητα δεν αφορά μόνο στην ψυχή, αλλά και στο σώμα και η ίδια η αφθαρσία είναι σημείο αγιότητας. Τα λείψανα των αγίων μένουν αδιάφθορα, μυροβλύζουν και πιστοποιούν την νίκη κατά του θανάτου, διδάσκουν την αξία των σωμάτων. Τα λείψανα των αγίων αυτών θαυματουργούν αναλόγως με την πίστη αυτού που τα ασπάζεται. Το έχει σημειώσει όμορφα ο Ιερός Χρυσόστομος: «Τα χωρίσαμε με τον Θεό. Αυτός κράτησε τις ψυχές των αγίων και σε εμάς, στον κόσμο, άφησε τα λείψανά τους». Με την παρουσία των ιερών λειψάνων παρηγορούμαστε, δυναμώνουμε, έχουμε πρότυπα για την ζωή μας, νοιώθουμε ότι δεν είμαστε μόνοι.

Τόσο η ψυχή όσο και το σώμα έχουν την ίδια αξία και χρειάζονται ανάλογη

φροντίδα. Όταν έχω μια στεναχώρια, είμαι ψυχικά καταπονημένος, αυτό έχει σαν συνέπεια την σωματοποίηση του πόνο αυτού. Πονάει το σώμα μου. Αυτό συμβαίνει και αντίστροφα.

Είναι ανάγκη με νηφαλιότητα να αντιμετωπίσουμε το ζήτημα της ιερότητας του σώματός μας και την «πορεία» του μετά τον θάνατο. Με πνευματικότητα αντιμετωπίζονται αυτά τα υψηλά ζητήματα. Με πίστη ότι τίποτα δεν υπάρχει και τίποτα δεν γίνεται τυχαία και ότι όλα έχουν λόγο ύπαρξης, ζωής και προοπτική αιωνιότητας.

Εν κατακλείδι, όποιος είναι μέλος της Εκκλησίας είναι φορέας μιας Ιερής Παραδόσεως, η οποία αναγνωρίζοντας τα παραπάνω, έχει καθορίσει την ταφή των σωμάτων για τους χριστιανούς. Έχει ομορφιά και σιγουριά να νιώθεις ότι αποτελείς έναν ακόμα κρίκο μιας μακράς ιερής αλυσίδας.